Cvičitel horské služby (kód: 65-018-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo pro místní rozvoj
Skupina oborů: Gastronomie, hotelnictví a turismus (kód: 65)
Týká se povolání: Pracovník horské služby
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Prokázání fyzické zdatnosti v letním období	3
Horolezectví v letním období	3
Provádění techniky záchranných prací v letním období	4
Poskytování zdravotní pomoci v letním období	4
Orientace v organizaci horské služby	4
Organizační a koordinační činnosti na stanici horské služby	4
Orientace v topografii	4
Prokázání fyzické zdatnosti v zimním období	3
Horolezectví v zimním období	3
Provádění záchranných prací v zimním období	4
Poskytování zdravotní pomoci v zimním období	4
Orientace v meteorologii	4
Lyžování	3
Záchranné práce v lavinách	4
Základy pedagogiky v praxi	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 07.02.2012 do: 06.12.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Prokázání fyzické zdatnosti v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uběhnout trať 10 000 m dlouhou s převýšením okolo 340 m v časových limitech odpovídajících věkovým kategoriím: do 35 let 55 min, do 45 let 60 minut, do 55 let 65 minut a nad 55 let 70 minut	Praktické předvedení

Kritérium je třeba splnit.

Horolezectví v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat dovednost práce s lanem, navazování kotevních lan, uzlové techniky (uzel osmičkový, lodní, půllodní, UIAA, rybářský, Prusíkův, ambulantní, zadrhávací a jejich varianty)	Praktické předvedení
b) Spouštět transportní prostředek (vak, ferno, evakuační sedačku)	Praktické předvedení
c) Vybudovat jisticí stanoviště – pavouk	Praktické předvedení
d) Vybudovat postupové stanoviště, uplatňovat prvky postupového jištění	Praktické předvedení
e) Absolvovat jako prvolezec výstupy 4. stupně obtížnosti	Praktické předvedení
f) Slaňovat se samojištěním, s využitím pomůcek – slaňovací osma, grigri, rocker, I-D blokant, Stop, Petzl	Praktické předvedení
g) Vysvětlit pádový faktor včetně vzorce	Ústní nebo písemné ověření
h) Popsat horolezecký materiál a jeho použití (lana, smyčky, karabiny, úvazky, blokanty)	Ústní nebo písemné ověření
i) Chytat pád na skále, prusíkování	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění techniky záchranných prací v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodnou techniku a prostředky pro danou záchrannou akci	Praktické předvedení
b) Postupovat podle metodických pokynů při záchranné akci	Praktické předvedení
c) Znát zásady provádění letecké záchrany	Ústní nebo písemné ověření
d) Vybrat vhodné místo pro přistání vrtulníku a navigovat vrtulník na přistání na základě znalosti základních povelových signálů	Ústní nebo písemné ověření
e) Používat radiové spojení a zabezpečit radioprovoz v systému horské služby v souladu s pravidly radiotelefonního provozu při používání RDS	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
f) Organizovat záchranné práce, aplikovat zásady techniky záchranných prací	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
g) Ovládat transportní prostředky – nosítka, rakouský vozík	Praktické předvedení
h) Vyrobit a použít improvizované transportní prostředky	Praktické předvedení a ústní nebo písemné ověření
i) Spouštět a vytahovat zraněného pomocí lanové techniky půllodního uzlu, Tyromontu	Praktické předvedení
j) Použít Tyromont Wind, EVAK v exponovaném terénu	Praktické předvedení
k) Vykonat záchranu po pádu prvolezce s využitím Straussovy metody, kladkostroje	Praktické předvedení
l) Koordinovat záchranné a pátrací akce v horském terénu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování zdravotní pomoci v letním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalosti z anatomie a fyziologie člověka	Ústní nebo písemné ověření
b) Předvést a popsat celkové vyšetření a monitorování základních životních funkcí	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
c) Popsat fixační a obvazovou techniku, předvést ošetření ran a krvácení	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
d) Předvést a popsat první pomoc u šokových stavů a bezvědomí, u náhlých stavů interních, chirurgických, neurologických, u náhlých stavů v gynekologii a porodnictví	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
e) Provést a popsat základní kardiopulmonální resuscitaci	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
f) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u traumat (hlava)	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
g) Předvést a popsat první pomoc u náhlých stavů z fyzikálních a jiných příčin (vis na laně, uštknutí hadem, kousnutí hmyzem, termická poranění – popáleniny, úžeh, úpal, úraz elektrickým proudem, zásah bleskem)	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
h) Prokázat znalost hygieny a epidemiologie při poskytování první pomoci	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v organizaci horské služby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v historii horské služby v ČR	Ústní nebo písemné ověření
b) Vysvětlit základní dokumenty Horské služby ČR – statut a stanovy, popsat orgány Horské služby ČR, formu členství, jeho vznik a zánik	Ústní nebo písemné ověření
c) Charakterizovat organizaci horské služby v ČR	Ústní nebo písemné ověření
d) Aplikovat právní předpisy při práci horské služby, definovat právní odpovědnost záchranáře	Ústní nebo písemné ověření
e) Definovat povinnosti a práva člena horské služby	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a koordinační činnosti na stanici horské služby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uplatňovat metodický pokyn při organizování a koordinaci činnosti horské služby	Praktické předvedení
b) Koordinovat záchranné a pátrací akce v dané oblasti v době nepřítomnosti náčelníka horské služby	Praktické předvedení
c) Vést záchrannou akci za pomoci záchranných družstev	Praktické předvedení
d) Plnit úkoly dispečera	Praktické předvedení
e) Zajišťovat spolupráci s orgány veřejné správy, ochrany přírody a životního prostředí a dalšími institucemi	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
f) Identifikovat druh záchranné akce, vést předepsanou dokumentaci (vyplnit protokol o záchranné akci)	Písemné a ústní ověření
g) Sledovat statistiku úrazovosti, provádět rozbor úrazovosti a navrhovat opatření	Písemné a ústní ověření
h) Poskytovat informace o povětrnostních a sněhových podmínkách	Ústní nebo písemné ověření
i) Poskytovat informace o bezpečném pohybu na horách	Ústní nebo písemné ověření
j) Konat kontrolní činnost v terénu	Praktické předvedení
k) Zajišťovat vzdělávací aktivity a aktivity k zajištění fyzické kondice	Praktické předvedení
l) Popsat druhy záchranných akcí	Ústní nebo písemné ověření
m) Stanovit podle metodických pokynů postup při záchranné akci	Ústní nebo písemné ověření
n) Popsat vazby na složky integrovaného záchranného systému při záchranné akci	Ústní nebo písemné ověření
o) Popsat osvětlovací a signalizační techniku horské služby	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
p) Vysvětlit a popsat základní pojmy o radiospojení v horské službě – druhy stanic, radiokomunikační řád, pravidla komunikace	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v topografii

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a vysvětlit základní topografické pojmy	Ústní nebo písemné ověření
b) Číst funkčně v topografických mapách (orientace, mapy, legenda, měřítko)	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
c) Definovat a určit azimut	Praktické předvedení
d) Orientovat se v terénu, předvést znalost místopisu oblasti	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Určit světové strany pomocí technických pomůcek i bez pomůcek	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení na modelu
f) Určit vzdálenost v terénu	Praktické předvedení
g) Pracovat s GPS, určit polohu	Praktické předvedení na modelu

Je třeba splnit všechna kritéria.

Prokázání fyzické zdatnosti v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Absolvovat etapu 6000 m na skialpinistických lyžích v časových limitech odpovídajících věkovým kategoriím: do 35 let 60 minut, do 45 let 65 minut, do 55 let 70 minut a nad 55 let 75 minut	Praktické předvedení

Kritérium je třeba splnit.

Horolezectví v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat dovednost práce s lanem, navazování kotevních lan, uzlové techniky (uzel osmičkový, lodní, půllodní, UIAA, rybářský, Prusíkův, ambulantní, zadrhávací a jejich varianty)	Praktické předvedení
b) Vybudovat jisticí stanoviště – pavouk	Praktické předvedení
c) Vybudovat postupové stanoviště, uplatňovat prvky postupového jištění v zimních podmínkách	Praktické předvedení
d) Prokázat dovednost dynamického jištění na sněhu	Praktické předvedení
e) Brzdit cepínem	Praktické předvedení
f) Pohybovat se v exponovaném terénu se stoupacími železy a cepínem na svahu o sklonu okolo 45°	Praktické předvedení
g) Absolvovat lezení v ledu s pomocí želez a cepínů	Praktické předvedení
h) Vysvětlit pádový faktor včetně vzorce	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění záchranných prací v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodnou techniku a prostředky pro danou záchrannou akci	Praktické předvedení
b) Vybudovat jistící stanoviště – pavouk a jeho varianty	Praktické provedení
c) Spouštět a vytahovat zraněného pomocí lanové techniky – půllodní uzel, pákování, kladkostroj atd.	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
d) Ovládat transportní prostředky – kanadské sáně, akia člun, nosítka	Praktické předvedení
e) Stanovit podle metodických pokynů postup při záchranné akci	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování zdravotní pomoci v zimním období

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést zajištění bezpečnosti na místě nehody	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
b) Provést přivolání odborné pomoci	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
c) Předvést a popsat vyproštění, polohování a transport zraněného	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
d) Předvést a popsat první pomoc u traumat (končetiny, hrudník, břicho, páteř, polytrauma)	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
e) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u náhlých stavů u dětí	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
f) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u náhlých stavů z fyzikálních a jiných příčin (omrzliny, podchlazení, laviny)	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
g) Předvést a popsat poskytnutí první pomoci u intoxikací, u náhlých stavů v psychiatrii	Ústní nebo písemné ověření a praktické předvedení
h) Prokázat znalost právní odpovědnosti a etiky při poskytování první pomoci	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v meteorologii

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat základní znalosti z meteorologie – základní pojmy, atmosféra země	Ústní nebo písemné ověření
b) Popsat a vysvětlit základní meteorologické prvky a jevy	Ústní nebo písemné ověření
c) Popsat a vysvětlit základní pojmy předpovědi počasí	Ústní nebo písemné ověření
d) Popsat specifika počasí na horách	Ústní nebo písemné ověření
e) Popsat zdroje informací pro předpověď počasí	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Lyžování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat dovednost jízdy na lyžích v pluhu	Praktické předvedení
b) Bruslit na lyžích	Praktické předvedení
c) Odšlapovat	Praktické předvedení
d) Provádět krátký i dlouhý oblouk	Praktické předvedení
e) Pohybovat se na lyžích v neupraveném terénu	Praktické předvedení
f) Zvládnout jízdu přes terénní vlnu	Praktické předvedení
g) Prokázat bezpečnou jízdu s transportními prostředky – prázdné i plné	Praktické předvedení
h) Vystupovat a sjíždět v neupraveném terénu na skialpinistických lyžích	Praktické předvedení
i) Prokázat bezpečný pohyb na lyžích v exponovaném terénu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Záchranné práce v lavinách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní rozdělení lavin a princip jejich uvolnění	Ústní nebo písemné ověření
b) Prokázat znalosti o sněhu – vznik sněhu, druhy sněhu, přeměna sněhu	Ústní nebo písemné ověření
c) Popsat podmínky pro vznik lavin – sklon a orientace svahu, povrch terénu, srážky, teplota, vítr, sluneční svit	Ústní nebo písemné ověření
d) Vysvětlit lavinovou prevenci – struktura, stupně lavinového nebezpečí, pohyb v lavinovém terénu, sněhový profil, testy sněhové stability	Ústní nebo písemné ověření
e) Vysvětlit pojmy: kamarádská pomoc – bezpečnostní vybavení, jeho použití, pravděpodobnost přežití, první pomoc	Ústní nebo písemné ověření
f) Popsat lavinovou záchrannou akci – organizace, sondování, použití psa	Ústní nebo písemné ověření
g) Předvést a popsat základy měření – sněhový profil, provedení testu sněhové stability	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Předvést práci s lavinovým vyhledávačem, sondování	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Základy pedagogiky v praxi

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Osvojené poznatky a praktické dovednosti předávat dalším osobám – forma prezentace, metodického vystoupení, instruktáže, výklad, vysvětlení, praktické předvedení	Praktické předvedení
b) Používat názorné pomůcky a přednáškovou techniku (PC, dataprojektor, zpětný projektor)	Praktické předvedení
c) Připravit instruktáž na jedno nebo více ze zadaných témat	Praktické předvedení
d) Odpovídat na dotazy věcně správně a pohotově	Ústní nebo písemné ověření
e) Sledovat novinky v horské záchranné činnosti a postupně je implementovat do praxe	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP), požární ochrany (PO) a bezpečnosti práce ve výšce nad volnou hloubkou (VH). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na NSP: http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=30595&kod_sm1=6).
Povinností zkoušejícího je dbát na to, aby zkouška probíhala podle tohoto hodnotícího standardu.
Činnosti horské služby jsou různé pro různá roční období. Způsobilosti určené pro letní období jsou ověřovány v letním období, způsobilosti určené pro zimní období jsou ověřovány v zimním období. Získání kvalifikace cvičitel horské služby je podmíněno splněním všech způsobilostí. Zkoušky probíhají v době konání základní školy horské služby a závěrečném kurzu ve vysokohorském prostředí.
Ke zkoušce může přistoupit osoba, která je již minimálně 2 roky zaměstnancem Horské služby ČR, o. p. s., nebo 3 roky sezónním zaměstnancem a splnila dílčí kvalifikaci člen horské služby.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze dvou členů, kteří jsou autorizovanými zástupci autorizované právnické osoby s autorizací pro příslušnou dílčí kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí být instruktor horské služby s minimálně 5letou praxí u horské služby nebo lékař horské služby, oba na doporučení náčelníka Horské služby ČR, o. p. s.

Další požadavky:
– Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
– Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: www.mmr.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

V rozsahu používaného vybavení Horské služby ČR, o. p. s. – horolezecký materiál letní i zimní, transportní prostředky, mapy, buzola, GPS, čelová svítilna, lavinové sondy a vyhledávače, lyže sjezdové, skialpinistická výzbroj a výstroj, obvazový materiál, vakuové dlahy, lékárnička člena horské služby, resuscitační model, vysílačka, zpětný projektor, PC, učebnice horské služby.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání.

Doba přípravy na zkoušku

Zejména praktická kritéria jsou ověřována průběžně v době trvání příslušné zimní nebo letní školy horské služby a nadstavbové části ve vysokohorském prostředí. Ostatní kritéria jsou ověřována formou zkoušky (na závěr příslušné školy horské služby). Čistá délka trvání této zkoušky činí 7 až 10 hodin (bez technologických přestávek, přestávek na stravování apod.)
U kritérií, která obsahují slovní nebo písemnou formu hodnocení, nebo práci s písemnými podklady, má zkoušený minimálně 5 minut času na přípravu.
Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 40 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP, PO a VH.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 7 až 10 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnotící standard připravila SR pro pohostinství, gastronomii a cestovní ruch, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Horská služba ČR, o. p. s.